

Sprawa T-193/02

Laurent Piau przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich

Regulamin Międzynarodowej Federacji Związków Piłki Nożnej (FIFA) w sprawie działalności agentów zawodników — Decyzja związku przedsiębiorstw — Artykuł 49 WE, 81 WE i 82 WE — Skarga do Komisji — Brak interesu wspólnotowego — Oddalenie

Wyrok Sądu Pierwszej Instancji (czwarta izba) z dnia 26 stycznia 2005 r. . . . II - 217

Streszczenie wyroku

1. *Postępowanie — Interwencja — Zarzut niedopuszczalności niepodniesiony przez stronę pozwaną — Niedopuszczalność — Bezwzględne przeszkody procesowe — Badanie z urzędu przez sąd*

(Statut Trybunału Sprawiedliwości, art. 40 akapit czwarty oraz art. 53; regulamin Sądu, art. 113 i 116 § 3)

2. *Skarga o stwierdzenie nieważności — Osoby fizyczne lub prawne — Akty dotyczące ich bezpośrednio i indywidualnie — Decyzja kończąca postępowanie wszczęte w następstwie skargi na podstawie rozporządzenia nr 17 — Autor skargi — Przedsiębiorstwo niebędące stroną, którego słuszny interes w przedstawieniu uwag w ramach postępowania administracyjnego został uznany — Dopuszczalność*
(art. 81 WE, 82 WE oraz 230 akapit czwarty WE; rozporządzenie Rady nr 17)
3. *Konkurencja — Reguły wspólnotowe — Związki przedsiębiorstw — Pojęcie — Krajowe związki piłki nożnej — Włączenie*
(art. 2 WE i 81 WE)
4. *Konkurencja — Reguły wspólnotowe — Związki przedsiębiorstw — Pojęcie — Międzynarodowa Federacja Związków Piłki Nożnej — Włączenie*
(art. 81 WE)
5. *Konkurencja — Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki — Decyzje związku przedsiębiorstw — Pojęcie — Regulamin w sprawie działalności agentów zawodników przyjęty przez Międzynarodową Federację Związków Piłki Nożnej — Włączenie*
(art. 81 WE)
6. *Konkurencja — Postępowanie administracyjne — Badanie skarg — Skarga dotycząca regulacji działalności gospodarczej nie dotyczącej sportu przez podmiot prawa prywatnego, pozbawiony delegacji władzy publicznej — Decyzja kończąca postępowanie administracyjne — Kontrola sądowa ograniczona do ocen dokonanych przez Komisję w odniesieniu do reguł konkurencji*
(rozporządzenie Rady nr 17)
7. *Konkurencja — Postępowanie administracyjne — Badanie skarg — Uwzględnienie interesu wspólnotowego w związku z badaniem sprawy — Kryteria oceny — Uprawnienia dyskrecyjne Komisji — Granice — Kontrola sądowa*
(art. 81 WE, 82 WE oraz 85 ust. 1 WE)
8. *Konkurencja — Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki — Zakaz — Wylączenie — Regulamin w sprawie działalności agentów zawodników przyjęty przez Międzynarodową Federację Związków Piłki Nożnej — Wprowadzenie licencji warunkującej wykonywanie zawodu — Cel profesjonalizacji i zbiorowego zorganizowania agentów — Dopuszczalność*
(art. 81 ust. 3 WE)

9. *Konkurencja — Pozycja dominująca — Zbiorowa pozycja dominująca — Pojęcie — Jednostka zbiorowa — Przesłanki*

(art. 82 WE)

10. *Konkurencja — Pozycja dominująca — Zbiorowa pozycja dominująca — Przesłanki — Pozycja Międzynarodowej Federacji Związków Piłki Nożnej na rynku usług agentów zawodników*

(art. 82 WE)

1. Przedmiotem wniosku o dopuszczenie do sprawy w charakterze interwenienta może być jedynie poparcie wniosków jednej ze stron postępowania. Nie jest dopuszczalne podniesienie przez interwenienta zarzutu niedopuszczalności, na który nie powołuje się strona, do poparcia wniosków której został on dopuszczony jako interwenient.

wpływają niekorzystnie na sytuację prawną skarżącego, któremu powinien przysługiwać środek zaskarżenia w celu ochrony jego uzasadnionych interesów. Podobnie przedsiębiorstwo niebędące stroną, którego uzasadniony interes w przedstawieniu uwag w ramach takiego postępowania został uznany przez Komisję, jest uprawnione do wniesienia skargi na decyzję kończącą to postępowanie.

Niemniej na podstawie art. 113 regulaminu Sądu Pierwszej Instancji Sąd może w każdym czasie z urzędu badać, czy skarga jest niedopuszczalna ze względu na bezwzględne przeszkody procesowe, w tym także te, które zostały podniesione przez interwenientów.

(por. pkt 38)

(por. pkt 35–37)

3. Związki krajowe zrzeszające kluby piłki nożnej, dla których uprawianie piłki nożnej stanowi działalność gospodarczą i które są wobec powyższego przedsiębiorstwami w rozumieniu art. 81 WE stanowią związki przedsiębiorstw w rozumieniu tego przepisu.

2. Odmowa Komisji kontynuowania przyspieszonego postępowania w oparciu o skargę złożoną na podstawie rozporządzenia nr 17 i oddalenie tej skargi

Okoliczność, iż owe związki krajowe, obok klubów określanych jako zawodowe, zrzeszają również tzw. kluby

amatorskie, nie stanowi podstawy do zakwestionowania tej oceny. W tym względzie jednostronna kwalifikacja przez związek czy federację sportową sportowców czy klubów jako „amatorskich” nie wyklucza, iż prowadzą one działalność gospodarczą w rozumieniu art. 2 WE.

stw wchodzących w ich skład zmierza do wywołania skutków, do których postanowienie to się odnosi. Ramy prawne, w których są podejmowane decyzje przedsiębiorstw, i kwalifikacja prawna owych ram w różnych krajowych porządkach prawnych pozostają bez wpływu na możliwość zastosowania wspólnotowych reguł konkurencji.

(por. pkt 69, 70)

(por. pkt 71, 72)

4. Międzynarodowa Federacja Związków Piłki Nożnej (FIFA) stanowi związek przedsiębiorstw w rozumieniu art. 81 WE. Zrzesza ona bowiem związki krajowe, które same są jednocześnie związkami przedsiębiorstw z tej racji, że zrzeszają kluby prowadzące działalność gospodarczą, a także przedsiębiorstwa z tej racji, że same prowadzą one działalność gospodarczą, co wynika stąd, że zgodnie ze statutami FIFA mają one obowiązek uczestniczenia w zawodach przez nią organizowanych, są zobowiązane odprowadzać na jej rzecz określony procent przychodu brutto z każdego meczu międzynarodowego i są uznane, mocą tych samych statutów, za współwłaścicieli — wraz z FIFA — wyłącznego prawa do rozpowszechniania i transmisji owych wydarzeń sportowych.
5. Przyjęty przez Międzynarodową Federację Związków Piłki Nożnej (FIFA) regulamin w sprawie działalności agentów zawodników, działalności gospodarczej polegającej na świadczeniu usług niemających specyficznego charakteru sportowego, zdefiniowanego w orzecznictwie Trybunału, stanowi decyzję związku przedsiębiorstw w rozumieniu art. 81 ust. 1 WE, która poddana jest regułom wspólnotowym dotyczącym konkurencji, jeżeli ma ona skutki dla Wspólnoty.

Po pierwsze bowiem, został on przyjęty przez FIFA w oparciu o jej własne uprawnienia, a nie w oparciu o uprawnienia normatywne, delegowane na nią przez władze publiczne w ramach realizacji zadań służących interesowi publicznemu i dotyczących działalności sportowej, a po drugie, zważywszy na jego wiążący charakter dla związków

Artykuł 81 WE ma zatem zastosowanie do związków, o tyle o ile ich własna działalność lub działalność przedsiębior-

krajowych — członków FIFA, które są zobowiązane przyjąć podobne regulaminy, zatwierdzane następnie przez nią, jak i dla klubów, zawodników, agentów zawodników, jest on wyrazem woli FIFA koordynowania zachowań swych członków wobec działalności agentów zawodników.

Kontrola ta może zatem dotyczyć poszanowania innych postanowień traktatu jedynie wtedy, gdy ich ewentualne naruszenie stanowiłoby jednocześnie pogwałcenie reguł konkurencji. Ponadto kontrola mogłaby tylko wtedy dotyczyć ewentualnego naruszenia podstawowych zasad, gdyby oznaczało ono również naruszenie reguł konkurencji.

(por. pkt 73–75)

(por. pkt 76–79)

6. Regulacja działalności gospodarczej, która ingeruje w sferę podstawowych wolności, podlega co do zasady kompetencji władz publicznych. Sama idea regulacji działalności gospodarczej, która to działalność nie dotyczy specyficznego charakteru sportu ani swobody organizacji wewnętrznej związków sportowych przez podmiot prawa prywatnego, całkowicie pozbawiony delegacji władzy publicznej w tym zakresie, nie może być natychmiast uznana za zgodną z prawem wspólnotowym.

7. W sytuacji gdy Komisja bada skargę z dziedziny konkurencji z punktu widzenia interesu wspólnotowego, jej ocena zależy od okoliczności faktycznych i prawnych danego przypadku, które mogą różnić się znacząco w zależności od sprawy, a nie od z góry określonych kryteriów, które miałyby bezwzględne zastosowanie. Nie należy zatem ani ograniczać ilości kryteriów oceny, do których Komisja może się odnieść, ani odwrotnie, narzucać, by wyłącznie odwoływała się do niektórych kryteriów.

Kontrola sądowa dokonywana w ramach skargi dotyczącej zgodności z prawem decyzji Komisji wydanej po przeprowadzeniu postępowania przyspieszonego, wszczętego na skutek skargi wniesionej do Komisji na podstawie rozporządzenia nr 17, do której rozpoznania Komisja mogła zastosować jedynie przysługujące jej w tym zakresie uprawnienia, jest bezwzględnie ograniczona do reguł konkurencji i oceny Komisji w przedmiocie naruszeń tych reguł w spornej decyzji.

Po drugie, Komisja, która mocą art. 85 ust. 1 WE czuwa nad stosowaniem art. 81 WE i 82 WE, jest powołana do zdefiniowania i realizacji polityki wspól-

notowej w dziedzinie konkurencji i dysponuje w tym zakresie uprawnieniami dyskrecjonalnymi przy rozpoznawaniu skarg. Uprawnienia te nie są jednak nieograniczone i Komisja winna ocenić w każdym przypadku wagę i okres trwania naruszeń konkurencji oraz utrzymywanie się ich skutków.

Ponadto kontrola sądowa, jakiej w systemie wspólnotowym poddane jest wykonywanie przez Komisję powierzonych jej w tym zakresie uprawnień dyskrecjonalnych, nie może prowadzić do zastąpienia oceny interesu wspólnotowego przez Komisję oceną sądu wspólnotowego, lecz ma na celu zbadanie, czy sporna decyzja nie została oparta na niedokładnych ustaleniach faktycznych lub czy nie została wydana z naruszeniem prawa oraz czy nie jest dotknięta oczywistym błędem w ocenie lub nadużyciem władzy.

Jednakże uwzględniając okoliczność, że z jednej strony FIFA realizowała podwójny cel polegający na propagowaniu należytych standardów etycznych i profesjonalizmu w zawodzie agenta zawodników, aby chronić zawodników, których kariera jest krótka, że z drugiej strony konkurencja nie zostaje wyeliminowana przez system licencji, który zdaje się prowadzić raczej do selekcji pod względem jakościowym, która odpowiada realizacji celu utrzymania należytych standardów profesjonalizmu w zawodzie agenta zawodników aniżeli wprowadzaniu ograniczeń ilościowych w dostępie do zawodu, oraz wreszcie, że obecne warunki wykonywania działalności agenta zawodników charakteryzują się powszechnym brakiem regulacji krajowych i brakiem zbiorowej organizacji agentów zawodników, ograniczenia licencji mogłyby podlegać wyłączeniu na podstawie art. 81 ust. 3 WE.

(por. pkt 101–104)

(por. pkt 80, 81, 120)

8. Licencja agenta zawodników, której wymaga regulamin Międzynarodowej Federacji Związków Piłki Nożnej (FIFA) uzależniająca wykonywanie tego zawodu, stanowi przeszkodę w podjęciu tej działalności gospodarczej i oczywiście w związku z tym ma wpływ na wolną grę konkurencji.
9. Artykuł 82 WE dotyczy zachowania jednego lub wielu podmiotów gospodarczych, nadużywających swej silnej pozycji ekonomicznej i tworzących przeszkody dla utrzymania skutecznej konkurencji na właściwym rynku, poprzez umożliwienie temu podmiotowi podej-

mowania działań w znacznej mierze niezależnych od pozycji konkurentów, klientów i ostatecznie konsumentów.

Sformułowanie „większa liczba przedsiębiorstw” zawarte w jego treści oznacza, iż pozycja dominująca może być utrzymywana przez dwie lub więcej jednostek gospodarczych, niezależnych od siebie z prawnego punktu widzenia, pod warunkiem iż pod względem ekonomicznym, na określonym rynku, występują lub działają w porozumieniu jako jednostka zbiorowa.

Stwierdzenie istnienia zbiorowej pozycji dominującej zależy od łącznego zaistnienia trzech warunków: po pierwsze, każdy z członków dominującego oligopolu winien mieć wgląd w działania innych członków celem sprawdzenia, czy przyjmują oni tę samą linię działania; po drugie, stan milczącej współpracy winien cechować się trwałością, co oznacza, iż musi istnieć zachęta do nieodbiegania od linii wspólnego działania na rynku; po trzecie, przewidywalna reakcja konkurentów faktycznych i potencjalnych, jak i konsumentów nie może być w stanie podważyć oczekiwanych rezultatów wspólnej linii działania.

(por. pkt 109–111)

10. Międzynarodowa Federacja Związków Piłki Nożnej (FIFA) zajmuje zbiorową pozycję dominującą na rynku usług świadczonych przez agentów zawodników, ponieważ jej regulamin dotyczący ich działalności może skutkować tym, iż przedsiębiorstwa funkcjonujące na danym rynku, a mianowicie kluby, związały się co do ich zachowania na określonym rynku w taki sposób, że występują na tym rynku jako jednostka zbiorowa, tak względem swych konkurentów, partnerów handlowych, jak i konsumentów.

Z faktu, że regulamin jest wiążący dla związków krajowych — członków FIFA i klubów, które zrzeszają, wynika, iż te kluby i związki, jeśli chodzi o ich zachowanie na rynku, są trwale związane przepisami, które przyjmują i których pod groźbą sankcji nie mogą kwestionować inne podmioty (zawodnicy i ich agenci). Te sankcje, zwłaszcza w przypadku agentów zawodników, mogą doprowadzić do wykluczenia ich z udziału w rynku. Tego rodzaju sytuacja charakteryzuje zbiorową pozycję dominującą klubów na rynku usług świadczonych przez agentów zawodników, skoro kluby poprzez regulację, którą przyjmują, narzucają warunki, w których odbywa się świadczenie spornych usług.

Okoliczność, że FIFA nie jest sama w sobie podmiotem gospodarczym, nabywcą usług świadczonych przez agentów zawodników na przedmiotowym rynku i że jej oddziaływanie odbywa się poprzez działalność prowadzącą oraz że przyznała ona sobie uprawnienie jej wykonywania w stosunku do działalności gospodarczej agentów zawodników — nie ma znaczenia dla stosowania art. 82 WE, albowiem

federacja ta jest emanacją związków krajowych i klubów — faktycznych nabywców usług świadczonych przez agentów zawodników i w konsekwencji działa ona na tym rynku za pośrednictwem swoich członków.

(por. pkt 112–116)